

12 May 2015

Itä-Suomen yliopisto
Biologian laitos
PL 111
80101 JOENSUU

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

LAUSUNTO KALASTUSASETUSLUONNOKSESTA, LAUSUNTOPYYNTÖ 190896 / MMM022:00/2008

Olemme tutustuneet esitykseen valtioneuvoston asetukseksi kalastuksesta, ja lausumme siitä kunnioittaen seuraavaa.

Kalastusasetusesitys ottaa merkittävän askeleen kohti kalojen luonnonvaraisen lisääntymisen turvaamista ja huomioi uhanalaisten kalalajien erityisaseman. Asetus sisältää kuitenkin merkittäviä puutteita, joiden vuoksi lain tavoite ja uhanalaisten lajien asema eivät parane. Asetus ei myöskään pyri optimaaliseen kalavesien tuottoon sisältämällä keinoja kokonaiskalastuspaineen säätelyyn. Lisäksi asetusta on nyky muodossaan hyvin vaikeaselkoinen monien alueellisten säädösten ja poikkeusten takia.

Pykälään 1 tulisi lisätä momentti, jossa määritellään, miten rauhoitetun kalan saaliiksi tullessa menetellään. Lisättävässä momentissa tulisi velvoittaa päästämään rauhoitettu kala välittömästi takaisin veteen elävänä tai kuolleena. Lisäksi pykälään tulisi lisätä momentti, joka yksiselitteisesti kieltää rauhoitetun kalan myymisen ja hallussa pitämisen.

Asetuksen suurin heikkous on pykälän 2 momentin 4 säännös, jonka mukaan rasvaevättömän taimenen alamitta olisi 50 cm ja täten alempi kuin rasvaevällisellä, luonnonvaraisella tai kannan vahvistamiseksi istutetulla taimenella. Sekä istutettujen taimenkantojen tuottavuuden ja villien kantojen luonnon lisääntymisen turvaamiseksi alamitan on oltava vähintään 60 cm sekä istutetuilla että luonnossa syntyneillä kaloilla. Taimenen havaittuun kasvuun perustuvien Y/R-mallein voidaan helposti osoittaa, että taimenella eniten saalista tuottava alamitta on kannasta riippuen 65 – 75 cm. Verkkokalastus ei valikoi kaloja rasvaevän perusteella, ja verkkokalastuksen tiedetään tutkimuksiin perustuen vastaavan vähintään puolesta taimenkantoihin kohdistuvasta kuolleisuudesta. Taimenkantojen elvyttäminen edellyttää verkkokalastuksen säätelyä niin, että istutettuun 50-60 cm taimeneen kohdistuva pyynti lopetetaan ja taimenen kalastuksessa sallitaan vain silmäkoot (≥ 80 mm), jotka pyytävät yli 60 cm taimenta. Asetuksessa on yksiselitteisesti kiellettävä pyydykset ja pyyntimenetelmät, jotka mitään ilmeisemmin tähtäävät laittoman (rauhoitettun tai alamittaisen) kalan pyyntiin ilman, että kalaa on mahdollista pyydyksestä elävänä vapauttaa.

12 May 2015

Kuhan alamitan 40 cm:iin noston (3 cm) siirtymäaika vuoteen 2018 on tarpeeton. Kuha kasvaa alamitan noston (3 cm) verran vajaassa kesässä, ja ammattikalastajille ja kuluttajille alamitan nostosta aiheutuva tappio on luonteeltaan hyvin akuutti: kuhan saatavuus heikkenee tilapäisesti alamitan voimaantulovuoden alkukesän aikana. Kuitenkin alamitan nosto parantaa saaliita jo saman vuoden syksynä sekä erityisesti alamitan nostoa seuraavana vuonna. Tutkimuksellisia perusteita ei ole myöskään 40 cm alamittaan merialueella, vaan 45 cm voisi olla valtakunnallinen alamitta, johon paikallinen ELY-keskus voi tarvittaessa tehdä poikkeuksia. Alamitan nosto 37 cm:stä 45 cm:iin (yht 8 cm, eli noin kahden vuoden kasvun verran) voisi tapahtua noudattamalla siirtymäaika 2018 asti.

Pykälässä 3 tulisi määrittää, että Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus asettaa myös ylin pyyntimitta kaloille, joilla noudatetaan alamittasääntelyä. 10% sääntö on tarpeeton, koska ELY-keskuksilla tulee säilyttää oikeus myöntää poikkeavia kalastusoikeuksia esimerkiksi tutkimuksen ja kunnostuksen kuten vieraslajien hävittämisen tarpeisiin.

Pykälän 4 noudattaminen verkkokalastuksessa on pitkälti mahdotonta. Pykälä ei myöskään kohtele tasapuolisesti kalastajia, joilla on eri määrä mahdollisia kalastuspäiviä esimerkiksi työtilanteen vuoksi. Tämän vuoksi tulisi määrittää, että vapaa-ajankalastaja voi ottaa enintään N lohta tai rasvaevätöntä järvilohua vuodessa. Merilohen moottoriuistelussa vuosikiintiö voisi olla 20 kalaa ja äärimmäisen uhanalaisella järvilohella Vuoksen vesistöissä enintään 5 kalaa. Kiintiön valvomiseksi pyydettyihin kaloihin tulisi kiinnittää luvan myynnin yhteydessä annettu tai erikseen kalastuskortin maksutietoja vastaan tilattava, sinetöity ja siten vain kertakäyttöinen kalamerkki.

Pykälään 12 on lisättävä momentti, jolla kielletään verkkokalastus sekä yleiskalastusoikeuksin tapahtuva pilkintä 500 m lähempänä vaelluskalavesistön virtapaikkaa. Keski-Suomen (Rautalammin reitin) taimenen suurin uhka on merkintätutkimusten mukaan koskien niskoilla tapahtuva laajamittainen verkkokalastus, ja näin voidaan olettaa olevan muuallakin. Harjuskantojen suojaamiseksi myös talvehtimissuvannoissa tapahtuvaa vapaata pilkintää on syytä rajoittaa.

Joensuussa 12.5.2015

Anssi Vainikka, FT, Dos.

Hannu Huuskonen, FT, Dos.

Raine Kortet, Prof.